

Blokovski otroci in njihove igre

Svoja otroška in mladostna leta sem preživela v bloku na Plavžu skupaj s 35 otroki tega bloka. Družili smo se tako tisti s smrkijem pod nosom kot oni, ki jim je že poganjala brada. Pred blokom so rasle visoke tepke, ki so bile bolj fantovska izbira. Deklice smo se igrale bolj na tleh, navadno dve vrsti *ristanca*, v oblikah letala in spirale. Važno je bilo dvoje: ploščat kamen, ki ga je bilo treba vreči v posamezno polje in odskakljati po vseh ostalih poljih.

Poleti smo med počitnicami okupirali Mirco, kjer smo v gozdu postavljali bivališča in se igrali družine. Kamnolom je bil tabu, češ da so pod njim velika jezera in med skalami strupenjače. Od doma smo prinesli *kajle* (večje kose) kruha, namazane z mastjo in posute s sladkorjem. Kadili smo srobot, ki pa je bil tako ogabnega okusa, da mi je ostal za vedno v ustih; najbrž zato pozneje nisem postala kadilka. Žvečili smo smrekovo smolo. Njen okus smo izboljšali s sladkorjem, ki smo ga na skrivaj vzeli iz domačih shramb. V vročih dneh smo se preselili k potoku Jesenica. Tam smo se borili za najlepše tolmune z otroki z Bokalove ulice. Velikokrat smo bili premagani in pometani v vodo, da smo se vračali domov mokri kot cucki. Mame so poskrbele za nas in z likalnikom posušile oblačila, da smo prišli domov suhi.

Naša je bila tudi Sava s svojimi rokavi in ravnicami. Igrali smo se Indijance, postavljali vigvame in se slikali po telesih. Potem pa so se mame čudile, od kod toliko barvaste vode teče od nas pri umivanju. Delali smo splave, čolne in raziskovali bregove od Žvagnovega mosta do Hrušice. Naredili smo loke in puščice ter streljali v navidezne tarče. Včasih je zato v kuhinjah izginil kak nož, ki pa se je kot po čudežu spet našel. Seveda starši niso vedeli, kaj počnemo in kje. Znali smo poskrbeti sami zase, da se nikomur ni kaj hudega zgodilo. Po krompiriških smo pobirali koloradske hrošče, ki so jih odkupovali v kmetijski zadruzi, z zbranim denarjem pa smo si nakupili sladkarij.

Poleg bloka je bila Čufarjeva bencinska črpalka. Ko so začeli voziti prvi avtobusi s turisti, smo tam okoli prodajali zijala. Potniki, ki so prepoteni in utrujeni izstopili iz vozil, so nam navadno delili priboljške: že vso stopljeno čokolado,

žvečilke, zmehčane in na pol pokvarjene banane, zaradi katerih smo dobili drisko in zato tudi prepoved obleganja avtobusov.

Ko so takrat na Plavžu gradili nove bloke ob Tavčarjevi cesti, so od današnjega Metuljčka do spominskega parka speljali malo železnico za dovažanje gradbenega materiala. Ker so nam vagončki predstavljali poseben izziv, smo komaj čakali sobote, ko je na gradbišču ostal le čuvaj in smo lahko taktično pristopili k zavzetju vlakca. Ena skupina je zamotila čuvaja in ga zapeljala daleč od trase, drugi pa smo potisnili vagončke do zgornjega dela tirov, se vkrcali vanje in se zapeljali vse do konca tirov. Tam smo poskakali iz vagončkov in se razšli na vse štiri strani, da nas čuvaj ne bi ujel. Gradbišče nam je nudilo še obilo materiala, ki smo ga uporabili po svojih fantazijah. Tako smo zgradili ladjo in z njo potovali po svetu, vse dokler nam delavci niso odpeljali desk našega plovila.

Jeseni smo se ozirali za sadeži, ki so zoreli v Čufarjevem sadovnjaku. Povezali smo se z nečakoma lastnika posestva, da sta nam povedala, kdaj je gospoda odsotna. Potem je bil ta samородni sadovnjak, za katerega ni nihče skrbel, naš. K sreči nismo delali škode in tudi poškodovali se nismo. V Višnarjevem bregu pa je rasla hruška medenka. Poleg nje je imela Višnarjeva mama oltarček, kamor je hodila molit. Seveda smo opazovali, kdaj prihaja, da smo lahko porabutali par slastnih sadežev, ki jih žal ni bilo veliko.

Zima je bila za nas poseben čas. Na dvorišču smo naredili snežake in igluje ter se igrali Eskime. Po rovtarski cesti smo se sankali. Sani smo včasih vlekli do Jerce v Prihodih in se spustili vse do železnice. Posebno mesto je bil ovinek pri križu, za katerega so rekli: »Če tam skreneš na desno, priletiš v bolnišnico. Če greš naravnost, prideš v hiralnico. Če pa ti uspe ovinek zvoziti v levo, pa lahko pristaneš na pokopališču (na mestu današnjega spominskega parka).« Ko sva se s prijateljico sankali od križa navzdol in pri Rodarjevem ovinku opazili volovsko vprego, sva začeli zavirati vsaka na svojo stran in se tako zapeljali naravnost med razkrečenimi nogami vola. Voznik je pripomnil: »Pameten vol.«

V mojih otroških dneh je bil pod Murovo, kjer so bloki za zdravstvenim domom, zaledeneli bajerji. Po njih smo se drsali kar v čevljih, fantje pa so si napravili lesene drsalke, ki so jih okovali s pločevino. Začel se je razvijati hokej.

Pozimi smo bili bolj doma, ker nismo imeli veliko toplih oblačil. Ob večerih smo

se pogovarjali, prepevali, se šalili in včasih obiskovali. Igrali smo *špano*, domine in pri nas šah. Ker ga z bratom nisva preveč oboževala, je dve figurici vrgel v ogenj in potem je bilo konec teh dolgočasnih iger. Brali smo knjige in časopise, reševali križanke. Spat smo hodili ob osmih, ker je bilo škoda elektrike.

Posebno doživetje so bile nedeljske matineje. Ob deseti uri so bile filmske predstave v kinu Plavž (današnja trgovina Mavrica). Starše smo pripravili, da so nam dali fičnike za vstopnice. Potem smo barantali z reklamnimi letaki, ki so jih delili ob vsakem filmu. Deklice smo zbirale slikice filmskih igralcev, ki smo jih lepile v zvezke. Imela sem zajetno zbirko, ki pa je končala v štedilniku, ker oče ni prenesel ničesar iz »pokvarjene« Amerike.

Moje otroštvo je bilo lepo. S sovrstniki smo se igrali po svojih fantazijah, igrala smo izdelali sami oziroma smo jih našli kar v naravi. Družili smo se v enkratnem igralnem prostoru – v naravi, zaradi česar mislim, da se je izoblikoval tudi moj značaj.

Otroci iz bloka na Cesti Revolucije 8 okoli leta 1963, last Ane Mugerli